

Колодій А.В.
*Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Львівський національний аграрний університет,
м. Львів, Україна
a_kolodij@ukr.net*

ДІЯЛЬНІСТЬ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ

Охарактеризовано діючу систему пенсійного страхування і забезпечення в Україні, яка складається із трьох рівнів. Закцентовано увагу на необхідності подальшого розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні. Окреслено напрями вдосконалення діяльності недержавних пенсійних фондів на перспективу.

Ключові слова: солідарна система, накопичувальна система, недержавне пенсійне забезпечення, недержавний пенсійний фонд.

В сучасних умовах важливими та необхідними чинниками суспільного розвитку держави виступають ефективна діяльність пенсійної системи, її постійне реформування та функціонування системи недержавного пенсійного забезпечення (НПЗ). У сукупності, вони досить сильно повинні б впливати на покращення соціального захисту населення. Крім того, досвід багатьох країн світу вказує на те, що одним з ключових суб'єктів котрі можуть акумулювати фінансові ресурси, перетворювати їх на інвестиційний капітал, та в подальшому отримувати інвестиційний дохід є недержавні пенсійні фонди (НПФ). Незважаючи на відносно тривалий період діяльності недержавних пенсійних фондів у нашій країні, досвіду у цій сфері діяльності до певної міри бракує, зокрема у сфері менеджменту фінансових потоків та виконання зобов'язань по виплаті пенсій, котрі базуються на здійсненні ефективної інвестиційної політики. Тенденції старіння населення та зниження народжуваності у всьому світі спонукають до пошуку нових шляхів покращення існуючої пенсійної системи України, з допомогою яких можна було б стимулювати розвиток економіки та підняти на якісно новий рівень життя пенсіонерів. Таким чином, вивчення особливостей розвитку та перспектив діяльності системи НПЗ є на сьогодні вкрай необхідним. Помітне місце у вивченні цих питань належить дослідженню питань інвестування активів вітчизняних недержавних пенсійних фондів.

Вивчаючи особливості функціонування недержавних пенсійних фондів окремі вчені виділяють два концептуальні підходи щодо регулювання розвитку системи НПЗ. Перший підхід розглядає НПЗ як саморегульовану систему у ринковій економіці, тому державне регулювання тут повинно бути зведене до мінімуму. Щодо другого підходу, то він базується на гарантуванні державою ефективної діяльності НПФ, нівелюванні усіх ризиків та унеможливленні втрати коштів вкладниками [3].

На думку інших науковців, активний розвиток діяльності вітчизняних НПФ зумовлений не лише пошуком населенням надійних механізмів інвестування коштів, а й неефективною державною системою виплати пенсій, яка не в змозі задовольнити зростаючі потреби громадян у забезпеченні матеріального добробуту. У зв'язку з цим громадяни зацікавлені в додатковому пенсійному забезпеченні [4].

Діяльність системи пенсійного страхування і забезпечення в Україні тісно пов'язана з демографічними, соціально-політичними та економічними процесами. Нині пенсійне законодавство в основному сформоване, що дозволяє чітко характеризувати пенсійну систему України, яка згідно ст. 2 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» складається із трьох рівнів – солідарної системи, накопичувальної системи, системи недержавного пенсійного забезпечення [2].

Зокрема, система недержавного пенсійного забезпечення будучи складовою частиною системи накопичувального пенсійного забезпечення є суттєвим джерелом додаткових пенсій для громадян та паралельно здійснює акумулювання значних внутрішніх інвестиційних ресурсів для розвитку національної економіки. Таким чином, ефективна діяльність НПФ є одним з важливих чинників нарощування інвестиційних ресурсів та мобілізації довгострокових ресурсів для фінансування проектів розвитку країни [5, с. 103].

Фінансові ресурси недержавного пенсійного фонду формуються головним чином за рахунок страхових внесків та інвестиційного доходу.

Пенсійні внески до пенсійного фонду сплачуються у розмірах та у порядку, встановлених пенсійним контрактом, відповідно до умов обраних пенсійних схем. Зазначені в пенсійному контракті розміри сплачуваних до пенсійного фонду пенсійних внесків можуть змінюватися відповідно до умов обраних пенсійних схем.

Згідно інформації Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг станом на 31.12.2016 р. в Державному реєстрі фінансових установ містилася інформація про 62 недержавні пенсійні фонди. Зокрема, в управлінні компаній з управління активами перебували 48 відкритих, 8 корпоративних та 6 професійних НПФ[1].

Зважаючи на те, що НПФ здійснюють досить позитивний вплив на економіку країни і на фінансовий та інвестиційний ринок, на нашу думку потрібно зосередити увагу на створенні нових робочих місць, підвищенні заробітної плати застрахованих осіб, зниженні податкового тиску на пенсійні виплати, вивченні зарубіжного досвіду та практичному використанні лише позитивних сторін у діяльності вітчизняних НПФ.

Список використаних джерел:

1. Аналітичний огляд індустрії управління активами в Україні – [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.uaib.com.ua/files/articles/2561/48/Q4%202016%20&%20Full%202016_final.pdf
2. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України № 1058-IV від 09.07.2003 р. – [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>
3. Статівка Н. В. Концептуальні підходи до державного регулювання системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні / Н. В. Статівка, Н. В. Вечирко. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Dtr_du/2009_1/files/DerzUpr_01_2009_Stativka_Vechirko.pdf
4. Черкасова С.В. Прогнозування інвестиційного потенціалу вітчизняних недержавних пенсійних фондів / С. В. Черкасова, М. В. Сороківська // Регіональна економіка. – 2013. – № 4. – С. 71-79.
5. Приказюк Н. В. Інвестування активів недержавних пенсійних фондів: тенденції та перспективи / Н. В. Приказюк, Г. Ю. Тлуста, Т. С. Ковбаса // Причорноморські економічні студії. – 2016. – Вип. 3. – С. 102-106.

A. Kolodiy. Activities of non-governmental pension funds in Ukraine.

Summary

The existing system of pension insurance and maintenance in Ukraine, which consists of three levels, is described. The emphasis was placed on the need for further development of non-state pension funds in Ukraine. The directions of improvement of activity of non-state pension funds for the future are outlined.

Keywords: joint system, the funded system, private pension provision, pension fund.

Коць О. О.

*Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів,
Національний університет «Львівська політехніка»*

*м. Львів, Україна
olha.o.kots@lpnu.ua*

Олас В. Б.

*Магістр кафедри фінансів
Національний університет «Львівська політехніка»*

*м. Львів, Україна
olasvict@gmail.com*

ДОВГОСТРОКОВЕ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ЧИ БАНКІВСЬКИЙ ДЕПОЗИТ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

У тезах досліджено можливості для населення щодо збереження на нагромадження власних заощаджень. Виконано порівняне аналізування договорів довгострокових депозитів та довгострокового страхування життя. Запропоновано альтернативне рішення про кращий варіант вкладення коштів для фізичних осіб.

Ключові слова: заощадження, депозит, страхування життя, порівняння, проценти

В Україні впродовж уже тривалого часу найпопулярнішим варіантом для збереження на нагромадження заощаджень є банківський депозит. Цьому сприяє розвинута мережа банківських установ (наявність філій, відділень тощо), високі процентні ставки по депозитах (10-13% у гривні), зручність та доступність інформації по депозитах (в Інтернет мережі), а також (донедавна) відносно стійка, у порівнянні з іншими можливостями для капіталовкладень, банківська система України.

Однак, фінансова криза 2014 р. зумовила скорочення кількості банків в Україні та їхнє закриття (кількість діючих банків за станом на 01.09.2017 р. в Україні становить 88, хоча за станом на 01.01.2014 р. діяло 180 банків). Також впродовж 2016-2017 рр. відбулася націоналізація найбільшого приватного